

102-ч Ö Ö Д М

1944 джил. Мана часть Венгерск-Чехословацк меджә деер, Венгерск нег бички селән ирв. Би тиигхд, танкла сөрлцдж ноолдг товин полкд цергдлжәләв. Полкин командир подполковник Ларин офицермүдиг цуглулад, дарани дәврлгәнә тускар күүндвр кев.

—Энүнәс ик хол биш, нег ббдм гатц бәәх Чехословацк селәнә немшнр бәәнә. Тер селәнәснә тедниг кббдж гаргәх зура кеж авхмн, ямр тәгә чидл тиигән илгәхән диглхмн,—гидж подполковник кель.

Тиигдж келчкәл бмнән делгәтә бәәсн картд, алыгагар ягәдж дәврлгә кехиг офицермүдлә збвчлдж темдглв. Немшнр ямр дүнәгә олт кун бәәхн, кедү зертä-зевтән маднд медгддәхш, болвчн дәврлгәг циг түдәлго кех кергтә билә. Тегәд, батареин командир, старший лейтенант Иван Бражник командиртә, хойр товар болн пулеметсәр аксгдсн 15 кун гарад йоввдн. Хойр дууна дүнәгәд гарад оркхла, бмнмдн бндр-бндр

таджрха моддар бутәгдсн ббдм үзгдв. Бидн дарунь тер ббдмин бмн ташуднә ирдж зогсвдн. Модна ора деер гарад хәләхлә, немшнр бәәх селән сәәнәр үзгднә. Мана түрүн кергмдн,—ббдм деегәр давдж гарад, цаал ташуднә товмудан тосхх керг. Санхд дала ик зовлнә уга бәәдлтә, болв эн тбр маднд збвәр ик зовлнә бгв. Юнәгәд гихлә, мана тован тосхх газр күртл збвәр бргн ил газр билә. Онәгдн газрар маднд тиигән күрдг аргә уга билә. Тер учрар, немшнр мадниг үзәд, хагәад, аәмшгтә йовдл үзүлхнә ил болв.

Эн кергиг, нег күүгәән шавтагәад куцәввдн. Болвчн немшнр хур-мбндр болсн сумар мадниг дарад хаяд бәәв. Бидн бас хәрүгәинь экләд бгввдн. Батареин командир Иван Бражник, цаг түдәлго немшин харулч мадниг алыдас үздәхәинь медлж авч, тер газрур хадж, тенүг юмни түрүнд уга ке гисн заквр нанд бгв. Модна ора деерәс дурнавар хәләхлә, селән дунд бәәсн бндр чондж деер

немшин харулч үзгдв. Эн заквриг, товин, командир Масагутовга болн төвләч Сергеев Петрогә гурвулн куцәввдн. Збвәр удан хагәад орксна хббн, селәнә дунд бәәсн чонднж уга кегддж, немшнрт маднә бәәх газрур төвлддж хаднә харш болв.

Болвчн, дарунь бәәрән сольтн гисн заквр ирв. Барун талагшан 500 метр дүнәгә газрт, шин бәәрнд товмудан тосхад, харул тәввдн. Тер ормбл, хоргн ббрдәд күрч ирвчн үздж болшго, дакад хасн товин сумн хоргна деегур давал гарад бәәм дүнәгә, эвгәхн газр билә. Энүнд болсн тавн минутигн күүндврт цуг салдсмуд болн офицермүд, нег чигн ишкм хооран цухрлго, нег кун улдгән дәәлдхмн гидж андгәрлцхәв.

Газр нимгн цасар буркдсн билә. Сб ирв, болвчн сарин сарул. Генткн пулеметчик Выхристенко, немшнр маднур ббрдж йовцхана гисн зәнәг сонәхәв. Бидн орм-ормдан белн болад авчквдн.

Немшнр генткн, сүртә гидгәр хәәкрләд, дәврлцхәв. Бидн сумар хәрүцввдн. Эн сб немшнр гурв-дөрв дакдж дәврлгә кегәад, мадниг эзджәсн газрасмдн кббдж гаргәхар

седцхәв. Эн күчтә ноолланд мана взводин салдсмуд болн офицермүд нег кун кевтәгәәр сбрлццхәв. Немшнрин дәврлгәәр шинлжлхлә, теднә чидлнә мана чидләс улувн медгдв. Болв, ямаранчн теднә зүткнлн, теднә бмнән тәвсн тбрән куцәхдн дөнъ болсн уга. Сүүлдн немшнр, бр цәәдж йовтл, аргәнә тасрал, тагчг болдж кевтцхәв.

Хойрдгч бдртнә ббрхн бәәсн батареимүдин дөнәгәр 30 кун цуглрал, түрүләд товмудар хаджагәад, гал-цагәан бдрәр немшнрин позицур дәврввдн. Мадниг бдрәр дәвршго гидж санджасн немшнр, күчтә гидгәр халдн йовдж селәнәс цааран цухрцхәв. Бидн селәнәр ордж ирәд, немшнрин улдәсн зер-зевәр улм сәәнәр аксгдввдн. Мана бмн тәвгдсн күчр тбриг—ббдм болн селә харслгәг бидн куцәввдн. Болвчн маднд токтндж, санамсрлж болшго. Юнәгәд гихлә, немшнр зулхнә зулдг болвчн, ик зер-зевтәгәәр, олт тоотагәар хәрү дәврлгә кех гидж бидн саглввдн.

Асхн ора шидр маднд нег взвод дөнъ ирв. Бдр сббгәәр сольгдв. Харнәгүрсн дару

немшнр маднур дакад күчтә дәврлгә кевцхәв. Эн сб, брән бмн күртл немшнр кесг дакдж галзу кевәр дәврлгә кегәад, хәрү цокглад гарад бәәв. Дәәлдән чиләд уга бәәтл бас нег взвод маднур ирв.

Тегәд бр цәәлгәнлә немшнриг дәврлг аргәинь таслдж кббввдн. Мана харссн ббдм. 102-ч ббдм билә. Эн ббдм харслгәнд голлдж орлсн, олт зусн келн-әмтнәс бурдәгдсн (Масагутов—башкир, Дяченко—украинц, Вайбаров—чуваш, Иргалиев—касг, Сергеев—орс, эн эпизод биджәх, теднә командир би, хальмг, нань чигн улс мини взводин 15 кун цугтан правительствени орденсәр тиигл ачлгдцхала. Би тиигхд Улан Одр орденәр ачлгдлв.

Эн бдр сб уга, гурвн суткин туршарт болсн күчтә дәәлдәнд, кесг холван үлү чидлтә хортиг дилсн йовдл, збвин төлә нооллад, аәмшгтә хортнас нарт делкә харссн цуг советск цергин туурмджта хаалгәин нег бички таср-хагәинь үзүлджәнә.

Гагн УЛАДЖИЕВ,
запасин офицер, орден зүүгәят